

'La Veu de Tortosa'. Fundat per Francesc Mestre i Noé el 1899 amb una clara funció pedagògica, va tenir una vida curta però reeixida

125 anys del primer periòdic ebrenc escrit en català

MARINA PALLÀS CATURLA
TORTOSA

El 2024 se celebrarà el cent vint-i-cinquè aniversari del naixement de *La Veu de Tortosa*, el primer periòdic en llengua catalana de les Terres de l'Ebre, que va veure la llum a finals del segle XIX. Fa uns dies, l'Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre de la Universitat Rovira i Virgili va acollir una conferència al respecte impartida per la doctora en història Maria Mestre i Prat de Pàdua, que és també besneta i legatària de Francesc Mestre i Noé, el fundador del periòdic i un personatge molt rellevant en la història contemporània de la ciutat.

L'any 1899 Francesc Mestre i Noé va fundar i dirigir *La Veu de Tortosa*, el primer periòdic escrit íntegrament en llengua catalana a les Terres de l'Ebre, sense cap entitat coneguda al seu darrere, ni cap mena de suport

El periòdic no rebia cap suport econòmic extern i no tenia la influència de cap partit

econòmic extern. «Va fer un canvi, un gir. Abans els periòdics estaven lligats als dos partits de torn i finançats per ells. En canvi amb *La Veu de Tortosa* és el primer cop que un periòdic es funda sense un partit al darrere i sense influència», explica Maria Mestre. «El periòdic és ell, és Francesc Mestre i Noé».

Tot i que els auguris eren dolents, el periòdic va tenir una vida reeixida. *La Veu de Tortosa* va ser una publicació atípica que va tenir el suport d'un gran nombre de lectors i subscriptors, a més de 240 col·laboradors procedents de tots els territoris de parla catalana.

Paral·lelament, el periòdic es torna, avui, «un tresor lingüístic», en paraules de Mestre, ja que inclou escrits de diferents territoris de l'Ebre, amb expressions i una llengua molt viva. Com que era el primer cop que

Capçalera del primer exemplar que va veure la llum. FOTO: MARIA MESTRE I PRAT DE PÀDUA

es feia en català, hi va haver problemes tècnics que van endarrerir la seua sortida a la llum. Els caixistes de la impremta no sabien català i es va haver de formar tot l'equip. D'alguna manera, en paraules de Maria Mestre: «*La Veu de Tortosa* servirà per introduir el català a la Diòcesi de Tortosa. I fins que no surt *La Veu de Tortosa* no es reconeix el catalanisme del territori».

Francesc Mestre i Noé va crear la publicació amb la voluntat també de lluitar contra l'aïllament del territori de Tortosa i el menysteniment cap al català. Mestre així mateix defensava l'autoria del periodista, el seu treball, que es reconegué la

der heroisme, la independència de l'antiga nació catalana; aquella que ab llàgrimes de sanch contemplava en 1640 la traïció de sos Procuradors envers lo despòtic Felipe IV, en les revivalls del segle XIX s'aixeca com un sol home, buscant entre les tenebres del absolutisme polítich, un raig de llum que resplandeixi sobre'l camí de nostra verdadera regeneració.

Lo patriotisme demostrat pel nostre poble en aquest moment històric, farà que'n les daurades pàgines de la història catalana, hi figure l'importantíssim manifest que copiem a continuació suscrit per totes les classes socials, tan dignament representades per la propietat intelectual, la propietat rústica i urbana, el comerç, la banca, la indústria i l'agricultura.

Diu així:

A LA «UNIO CATALANISTA»

seua faena, tot i que en aquella època els periodistes havien de tenir altres professions per sobreviure.

L'any que ve es complirà també el centenari de la creació de l'Associació de la Premsa de Tortosa

Francesc Mestre i Noé pertany a la primera generació de polítics catalanistes de finals del segle XIX. Es dedicava al periodisme des de feia més de deu anys i exercia de corresponsal a les comarques ebrencs de *La Veu de Catalunya*, *La Il·lustració Ca-*

yer. Del comerç.—Angel Bosch, Del comerç.—Manel Estrany, Procurador.—Joseph Riva, Propietari Agrícola.—Sanz germans, Comers de teixits.—Esteban Boltran, Industrial.—Eusebio Escardó, Emplaot.—Daniel Nivera, Advocat.—Joseph Costa, Procurador.—Federich Noria, Procurador.—Joseph Fonts, Tenedor de llibros.—Joseph Grogó, Relletjer.—Daniel Virgili, Propietari.—Joseph Cervera, Fabricant.—Daniel Cardona, Industrial.—Joan Macany, Oficial del Municipi.—Joan Querol, Peluquer.—Ramón Serveto, Escultor.—Joseph Cruells, Industrial.—Tomás Roselló, Propietari.—Pau Figueras, Propietari.—Casimiro Ferrer, Teixits.—Joaquín Bódos, Comerciant d'olis.—Joan Nivera, Oficial d'una Notaria.—Tomás Montaner, Fuster.—Agustí Bellaubí, Sastre.—Javier Macany, Escribent.—Anton Serveto, Pintor.—Artista.—Vicent Benet, Escultor decorador.—Joseph L. Foguet, Imprempta.—Tomás Giménez, Sasteria.—Joan Moreso, Sabateria.—Manel Laspita, Encanernado.—Mathen Cartes, Merceria.—Ignasi Beltri, Escultor.—Joseph Ferras, Escultor.—Carlos Sanchez, Teixits.—Eudalt Masquer, Teixits.—Bernat Borzós, Teixits.

talana i *La Il·lustració Llevantina*, entre altres.

Al capdavant de *La Veu de Tortosa* va tenir la missió del periodista, conscient dels alts percentatges d'analfabetisme (es calcula que a principis de segle a les Terres de l'Ebre hi hauria un 80% d'analfabetisme), que creu en la funció pedagògica del periòdic com a mitjà de difusió de la llengua i del coneixement, de les idees i dels ideals. El diari deixaria de veure la llum el 1902, per problemes de salut de Mestre i Noé.

L'any que ve es complirà també el centenari del naixement de l'Associació de la Premsa de Tortosa, presidida així mateix per Mestre i Noé.